

Najina mala tajnost

Tekla sva, dolgo sva tekla po košenici. Zasopla sva se vzpenjala v hrib, v nočnem mraku. Z naporom sem vlekel za sabo noge, težke od pričakovanja. Krčevito sem stiskal prste, polne prišajne ne groze. Moje grlo je bilo suho, presušeno. Požiral sem vroč ogenj malodružja, oklevanja in neizkušenosti. Čele ure sva hodila po travni, nima sva opazovala zvezd in drug drugemu iskala v mraku oči. Brezmišlno sva po navljala besede prisage, ki naj večno traja. Ona bo me ne ljubila do groba, jaz njo do smrti. Tako sva govorila zemlji in cvetju, ki sva ga brezskrbno gazila. Nisem prebrala najina obraza, niti terja hramosti, izkušeni, let. Jaz sem njen junak, ona moj angel. Zdi se mi, da sem rekel nekaj takega, ko se iz daljave ponovno zasliši glas: In jaz? Ali si pozabil najinih tajnosti? Zemlja, ali pomniš? Jaz bi te, zemlja, ne mudila z vprašanji, če bi Drasko ne bil pozabil vsega. Ker pa možki ne morejo brez laži, mi jaz opomnim, toda ti, zemlja, povej, kako je bilo...

— Bilo je lepo, — reče zemlja.

— Bilo je noč, — pravi glas in daljave.

— Bilo je seno, — pravi zemlja.

— Seno in tema — reče glas iz daljave.

— Imela sta sedemnajst let, — reče zemlja.

— Bila sva borca neke brigade, — reče glas iz daljave.

— Bila sta borca neke brigade. Ponoči sta legla drug poleg drugega in čeprav sta bila v strahu pred stalnimi grozljajmi, da bodo skojenci, če kaj poskušajo, najstroje kaznovati, sta se vidva približala tako, da so se vama zenice srečale in se vžgale kot štiri kresnice v temi. In tedaj se je svet sprevrgel in vama se je zdelo, da sonce vzhaja tam, kjer zanjaja. Ali ni bilo tako?

— Tako je bilo, — pravi Baha.

— Potem sem bila jaz, deset dni nato, na državski cesti zadeta od nemške kroglice. Kroglica me je bila zadela do smrti. Pokopali so me v nizini, pod široko bukvu, na kateri je z najlonetom vrezano moje ime, in ljubji, iz katerega je curjala voda, kot da bi drevo jokalo. Toda Drasko je vse pozabil...

— Nisem pozabil, — sem rekel jezno. — Nisem pozabil. — Jaz pa ti pravim, da si pozabil — je stekala Baha. — Lagal sem, da ne vem. — Ali sme komunist lagati? — Se sliši glas iz daljave. — Ali sme komunist govoriti nerazumno? Drugače ni govoril nekoč mladim borcem v brigadi...

— Ljubosumna, si, Baha — sem rekel jezno. — Kaj si rekel, kapetan? — pravi neznanka. — Vsaka žena je ljubosumna, — sem rekel srčito.

— Neznanka pa na to odgovori: — Ne jezi se. Nisem začela se te sramovati. Ne prejamam te, nisi me še prevaril, toda, ko to storiš, pazi se! Jaz sem nevarna in znam tudi zaklati. Znam krivcu zasadiť nož...

— Rekla si: krivcu? — Neznanka na to odgovori: — Dal Krivcu! — To pomeni, da je nekdo, ki bil krivcu? — Ne jezi se. Salim se le. Preizkusim le tvojo vdanost...

— To pomeni: nekdo je že prešel krivcu? — Ponovno: ljubosumje, — pravi neznanka, ki je že povsem prepričana, da me ima vsega v oblasti.

— Vedel sem, da nekaj pričrva. — Sprehajala sva se in molala. — Čudil sem se in se v zadnjem vprašal. Ali bodo možni kdaj ljudje drug drugemu povsem odprti svoja srca in do kdaj bo možna laž kljub ljubezni cvetlji. Laž med prijatelji, laž med omini, laž se ljubijo, laž v družini (predpostavljam), povsod laž, povsod v odnosih med ljudmi. Neznanka je dihala s polnim pljuvko. Krepko je stisnila mojo roko. Prameni njenih las so segeali moje lice in moje hlo. Ali naj ji priznam, da sem nekaj trenutkov razmislijal? Ali naj ji povem, kdo je bila Baha? Daje ime lažne teme laze in visoko v zrak postavo. Da je bil njen glas podoben gruženju goveda pod streho. Da sva o ljubezni govorila le v sepečnosti, v temi, skrita pred svetlobo, ki sva ga prezirala, ker sva morala stalno bežati pred njegovim pogledom. Navsezadnje sva bila tovariša iz brigade. Oni niso smeli odkriti

Danes popoldne v dvorani na stadionu



koncert pevskega zbora «Emil Adamič»

ZBRANA DELA NAŠEGA ROJAKA V CANKARJEVI ZALOŽBI

Ivo BRNČIČ: «BALADA»

Cankarjeva založba je v svoji standardni, okusni opremi izdala pod naslovom «Balada», drugo delo Iva Brnčiča. Knjiga, ki jo je uredil Mitja Mejak, predstavlja skupaj s prvo knjigo Brnčičevega dela, izšlo lani pod naslovom «Generacija za zaprtimi vrati», izbor vsega, kar je zrelega napisal mladi napredni književnik, kritik in esejist Ivo Brnčič. Tako je zdaj zbrano in širši javnosti v pregledni njegovo delo, ki bi sicer ostalo raztreseno po revijah. Dve knjigi Brnčičevega dela bosta nedolgo priropomgli k pravilni oceni dela mladega, prerano umrlega književnika in k njegovi vrsnosti na tisto mesto, ki mu v slovenski književnosti tudi pripada.

Sicer pa Brnčičovo delo zaradi zgodnje problematike, — kot je to napisal urednik v spremni besedi, — na prednosti idej in artistične omikanosti brez dvoma zasluži ponatis v knjigi in pozornost vsakega sodobnega bralca.

Ivo Brnčič je bil naš, primorski rojak. Rodil se je očetu Istranu in materi Slovenki, katero je nesrečno uroda neposredno po prvi svetovni vojni iztrgala družini. Brnčičev oče se je kmalu nato preselil v Jugoslavijo. Pred preganjanjem fašistov se je zatekel v Ljubljano, kjer je Ivo študiral. Slavistiko je dokončal v Zagrebu, vendar službe zaradi svojega naprednega prepričanja ni dobil. Preživljal se je s priročnostnimi službami. Predsedem je veliko pisal, zlasti kritike in eseje in bil stalen sodelavec Ljubljanskega Zvona. Tik pred vojnjo je dobil zaposlitev v bližini Sibenika, vendar zaradi vojnne službe ni utegnil nastopiti. Ustanka oblast pa je kmalu začela preganjati. Bil

Namen in cilji reških «Salonov»

Menda bi bilo odveč podarjati, kako se v Jugoslaviji ceni umetnost in koliko se tej zvrsti človeške ustvarjalnosti posveča pozornost, zato ni nič čudnega, da se številne pobude tako kmalu afirmirajo. Med temi so tudi tako imenovani reški «Saloni» to je velike razstave likovne umetnosti, ki so se začele leta 1954 in se ponovile leta 1956. O teh dveh razstavah smo ob času izbrano poročali in tu nimamo namena o tedanjih uspehih govoriti. Naš namen je sedaj prikazati, kaj misli vodstvo «Salonov» o njihovem nadaljnjem razvoju in njihovih nalogah. Glavni namen te ustanove je formiranje razstav, ki naj bi bile dejanski izraz in ogledalo trenutno najbolj aktualnih dogodkov v likovni umetnosti Jugoslavije. Vendar pa zato se za te razstave, za «Salone», ne izbirajo le najnovejša dela, ampak predvsem aktualna dela. Da se vodstvo «Salonov» tega načela drži, nam pričajo imena umetnikov, ki so pri doseganju razstavah še sodelovali, saj najdemo med temi najvidnejša imena jugoslovanskih umetnikov.

Dosedanje delo in uspehi kažejo, da je bil kriterij, ki se je pri tem jemal v poštev, posrečen. To je doslej pokazalo tako zanimanje občinstva, kakor tudi samih umetnikov. S tem pa se ni rečeno, da ni bilo pripomb in novih sugestij in tudi vodstvo «Salonov» meni, da je njihov delokrog lahko mnogo širši, da sploh nima nekogih očitnih meja.

Poleg te zares precejšnje širine pa se opazja še nekaj drugega, kar pa je za sedaj še v programu. Dosedanje dva «Salona» sta bila omejena le na Jugoslavijo. Odslej je v načrtu, da se «Saloni» odprejo tudi tujim umetnikom, ker je namen teh prireditelj vprav v medsebojnem spoznavanju ne glede na meje. Pri zadnji razstavi nam je bil na Reki med drugimi tujci n. pr. tudi dr. Herbert Paulus predstavnik galerije Orangerij iz Erlangena. Dr. Paulus je po ogledu razstave takoj predlagal, naj bi si razstavo zamenjali in tako bi se v zgodnji spomladi reški «Saloni» razstavili v nekaterih mestih Zapadne Nemčije, v prostorih «Salona» pa bodo razstavljena najkvalitetnejša dela iz Zapadne Nemčije.

Poleg tega bodo reški «Saloni» letos imeli v gosteh tudi dela italijanskih, avstrijskih in nemških slikarjev in kiparjev. V načrtu pa je še neka važna sprememba. Vodstvo «Salonov» meni, da bi zaradi tega, ker prireditve «Salonov» sovpadajo z beneško Biennale in je zato nemogoče, da bi jugoslovanski umetniki hkrati s svojimi najboljšimi deli sodelovali v tuji in tam, bilo treba zamenjati leta prireditelj iz sedanjih sodih v liha.

Naš tedenski pregled

Na svetu ne bo miru in boljšega ter znošnejšega življenja za vse, dokler bodo po njem hodili razni «filantropi», ki jih je obsedla fiksna ideja, da morajo vse svoje sile posvetiti reševanju človeštva pred raznimi nevarnostmi, ki mu baje grozijo. Največja tragedija pa je v tem, da imajo ti filantropi, vsi po vrsti, najboljši namene, ki jim niti ni moč zanikati neke iskrenosti; nesreča pa je v tem, da se tudi ti njihovi najboljše nameni končajo vedno v večji ali manjši katastrofi za posamezne narode, države, ali pa celo za ves svet.

Sodobnemu človeštvu najnovejši «filantropi» sedijo danes v Moskvi in Washingtonu. Če jih sodimo po njihovih besedah, bi se težko odločili komu dati prednost, tako so njihove besede polne vabljenj obljub in namenov: njihov cilj je baje vedno in neposredno zagotoviti čim boljše in človeku čim dostojnejše življenje na tem svetu — pri nekaterih pa še nedopovedljivo srečo na «onem» svetu.

In v to «filantropijo», ki hoče osrečiti človeštva tako v Vzhodu, kot v Zahodu, je treba brezpogojno verjeti: tretje poti nima. In ker tretje poti ni, se je treba oborožiti do zob, oborožiti tako močno, da bi ena filantropija mogla poraziti drugo, neomejeno zavladati na vsem svetu in v nadaljevanju z osrečevanjem človeštva s približno enakim uspehom, kot do sedaj.

Dokler ne doživimo tega najnovejšega dne v zgodovini človeštva, da bo ena sama «filantropija» vladala na vsem svetu, sta si Vzhod in Zahod razdelila svet, oziroma vsak si je vzeti tisti kos sveta, ki je danes še pripravljen ostati poslušno orodje te ali one filantropske strategije, za ceno dobro znane enobitne pomoči. Kajti vsi ti «filantropi» — osrečevalci človeštva — so izredno radodarni: lastno srebro bi slekli, da bi le kakor koli pomagali svojemu bližnjemu, ker ta edina brodolost je njihovo poslanstvo v svetu.

Vse bi bilo v najlepšem redu, če bi evveliki filantropi ne imeli v tem poslednjem času vedno večje sitnosti in skrbji v zvezi s to svojo evveliki mednarodno dolžnostjo. Po drugi svetovni vojni je nekaj časa kazalo, da se vse razvija po načrtu: evveliki filantropi so torej v stiski: vedno več je narodov in držav, ki se otrsajo njihovega kolonialnega varstva in zahtevajo spoštovanje svoje neodvisnosti, konec politike podrejanja držav, narodov in ljudstev edino zvečanju strategiji te ali one velike, za take ali drugačne evveliki mednarodne cilje in podobno. Vsem tem pravilicam danes nihče več ne verjame, in je tako skoraj čas, da se dosedanja politika velike radikalne spremeni, ker bomo sicer zaman pričakovali zblajanja mednarodnega potovanja in rešitve vseh tistih vprašanj, in ne le da zastripuljajo mednarodno ozračje, ampak predstavljajo in bodo še nadalje predstavljala odprte nevarnosti za novo katastrofo. Brez tega ni rešitve v francoski Severni Afriki niti v Suez, niti na Bližnjem in Srednjem vzhodu, niti povsod tam, kjer se vedno teče asocijalizem, ki ga odklanjajo. d. h.

Na tedi poti se Rusi ne bodo nikoli več srečali niti s Poljsko, niti z Jugoslavijo — Ankor se po drugi strani, Angliji in Francoski ne bodo nikoli več srečali z narodi Bližnjega in Srednjega vzhoda, če bi hoteli nadaljevati po poti dosedanje politike nasilja. A tudi Američanom ne bo uspelo zamenjati Angležev in Francozov, pa naj svojo «doktrino» še tako zavajajo v več ali manj sprejemljiva plača.

«Veliki filantropi» so torej v stiski: vedno več je narodov in držav, ki se otrsajo njihovega kolonialnega varstva in zahtevajo spoštovanje svoje neodvisnosti, konec politike podrejanja držav, narodov in ljudstev edino zvečanju strategiji te ali one velike, za take ali drugačne evveliki mednarodne cilje in podobno. Vsem tem pravilicam danes nihče več ne verjame, in je tako skoraj čas, da se dosedanja politika velike radikalne spremeni, ker bomo sicer zaman pričakovali zblajanja mednarodnega potovanja in rešitve vseh tistih vprašanj, in ne le da zastripuljajo mednarodno ozračje, ampak predstavljajo in bodo še nadalje predstavljala odprte nevarnosti za novo katastrofo. Brez tega ni rešitve v francoski Severni Afriki niti v Suez, niti na Bližnjem in Srednjem vzhodu, niti povsod tam, kjer se vedno teče asocijalizem, ki ga odklanjajo. d. h.

PRIHODNJO SOBOTO SE NAM BODO PREDSTAVILI ŠTUDENTI

Svojevrstno izvirno delo: Osem oseb želi razumevanja

V tej komediji nam bodo tržaški študenti, ki se šolajo v Ljubljani, skušali prikazati del svojega življenja

Prihodnjo soboto bodo na stadionu «Prvi maj» gostovali tržaški študentje, ki študirajo na ljubljanski univerzi s komedijo «Osem oseb želi razumevanja». Ker so naši ljudje razmeroma malo poučeni o življenju naših študentov v Ljubljani, ne bo odveč, ako seznanimo našo javnost o njihovem delovanju. Tržaških študentov, ki študirajo na ljubljanski univerzi in na drugih ustanovah, je okrog sto. Ze pred leti se je osnoval Klub zamejskih študentov, katerega člani so postali Tržačani, Gorjanci in Korosci, skratka vsi zamejski slovenski študentje, da bi tako združeni predstavljali neko celoto, ki bi jih povezovala, ker je bila nujno potrebna. Po vsakoletnem jesenskem občnem zboru pa klubska dejavnost navadno ni zabeležila vidnejših uspehov v kulturnem ali drugem udeleževanju, ker so ji nasprotovale objektivne okoliščine. Največji vzrok za mrtvilo se lahko išče v pomanjkanju stalnega prostora, ker zaradi hude stanovanjske stiske se danes ni upanja, da bi klub v bližnji bodočnosti prišel do primernega prostora. Toda še drugi činitelji si bili krivi, da naši študentje niso razmahili klubske dejavnosti in pokazali svoje sposobnosti.

Na letošnjem občnem zboru so sklenili, da bodo vsespnejši in da bodo vsestransko delovali, za kar jim gre vsa pohvala. In obljube niso ostale le v papirniku, marveč se uredniško: za dokaz nam lahko služijo gostovanje igralne skupine, ki bo v kratkem gostovala v našem mestu. Namen tega članka je, predstaviti igralno družino in spregovoriti nekaj besed o delu, ki ga bodo igrali. Naši študentje so tesno povezani s komedijo, ker brez njih ne bi komedija nastala, a tudi obratno bi lahko rekli, da brez komedije niti njih ne bi videli na «dru» Da ne bo zmede, pogejmo,

Sernam nagrad za naročnike PD

Naročnikom «PRIMORSKEGA DNEVNIKA» ki bodo poravnali celoletno ali polletno naročnino za l. 1957 najkasneje do 10. februarja 1957, bodo z žrebanjem razdeljene sledeče nagrade:

1. električni aparat za britje «Philips»
2. usnjen potovalni kovček
3. luksuzna aktovka
4. ženska torbica v narodnih motivih
5. namizna svetilka v narodnem stilu
6. servis za kajeenje
7. prt in prtici za čaj
8. umetniško izdelan šah
9. zrezljana čutara v narodnem stilu
10. servis za liker v usnju
11. knjižni opiraki (kroparski izdelek)
12. zaščitna vaza (kroparski izdelek)
13. postavek za sadje v narodnem stilu
14. usnjen album za slike v narodnih motivih
15. namizna šatulja za cigarete

Navedena darila bodo razstavljena pred žrebanjem v TRŽASKI KNJIGARNI. Razdeljevanje nagrad bo v soboto, 23. februarja 1957 v prostorih našega uredništva.

Uprava PRIMORSKEGA DNEVNIKA



Prizor iz četrte slike Patrickove komedije «Vroč kri» v izvedbi tržaškega SNG, ki jo bodo ponovili danes v prosvetni dvorani na Opcinah

KULTURNI UTRINKI

Ko mariborski «Večera poročila» o nastopu Stefke Drolčeve in Miha Baloha Begovičeve drame «Brez tretjega» v radiu Ljubljana, govori najprej o delu ter nato nadaljuje:

«Stefka Drolčeva in Miha Baloh sta v Babičevi režiji, potem ko so ju že mnogi videli in občudovali vs krogu, stopila je pred mikrofona radija Ljubljana. Drolčeva in Baloh sta tokrat agirala samo z glasovi. Ni bilo nujnih teles, gibov, ni bilo videti kratke Gligine frizure niti Balohove oboljšne znanjosti. Deloval je samo zvok. In bilo ga je dovolj, da je poslušalca prepričalo.

«Slušna verzija Begovičeve drame «Brez tretjega» je bila brez dvoma ena najkvalitetnejših slušnih iger zadnjega časa. Kar se s igralskih stvaritev tiče, je prišlo glede na odzroke uprizoritve do nekakšne kvalitativne pregrupačije. Baloh, ki je bil v krogu za spoznanje prehrupen in patetičen, je bil v radiu izbrusen na pravo, nujno, jankovito mero, bil nam je bližji in razumljivejši. Drolčeva, ki nas je na odru fascinirala s svojo toplino, ženskostjo, svojim revoltom, prezirom in erupcijskimi gestami, v radiu izgubila nekaj svoje prepričljivosti in impresivnosti.

«Vzroki so jasni: Balohova patetika izvira predvsem iz njegovih gibov in teh radio ne posreduje. Giga pa je pogled, rahlo nagnjena glava, na pol zavestno korak, vsa veliki vizualni dogodek, ki ga pa radio ne posreduje.

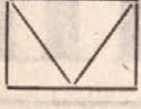
«Toda kljub vsem pripombam je treba tržaškemu teatru priznati, da je uspel tudi v radiu, radiu pa, da je uspel s teatrom.

Ze od konca oktobra lani daje poljsko gledališče «Primorje» Nušičevo «Gospo ministrico». Dramsko gledališče «Primorje» v Gdinu je imelo premiero Nušičeve «Gospo ministrico» 31. oktobra in od tega dne na delo neprestano vask da na delo neprestano komedijo odru. Nušičevica je prenjeda v poljsko Halina Kalita, režiser pa jo je Sta-

Spacalova dela na razstavi v Padovi

V četrtek zvečer ob osmih je Lojze Spacal zaključil razstavo svojih del v Mostni galeriji v Trstu. Ves čas trajanja razstave je obilno število obiskovalcev pokazalo veliko zanimanje za Spacalova dela in izreklo priznanje njegovi umetnosti.

Razstavo so obiskali najvišji predstavniki javnega in kulturnega življenja v Trstu in izrekli nedolžno mišljenje, da je mojster Spacal



Dopisi iz naših krajev



Iz Beneške Slovenije

PRIPRAVE ZA SAJENJE SADNEGA DREVJA

Kaj bomo sadili

Pravkar preživljamo zimo, ki še nikakor ni končana, vendar moramo že začeti s premišljevanjem in tudi s pripravo za sajenje sadnega drevja. Pri nas sadimo sadna drevja jeseni ali pa zgodaj spomladi. Pred sajenjem moramo pripraviti zemljo, ki smo jo dolodili mladim drevescem. Vedeti moramo tudi, kaj bomo sadili!

Pa se malo pogovorimo, katera sadna plemena se bi v naših krajih najbolj izplačala. Vsekakor moramo vzeti v poštev najprej češnje. Češnje pa morajo biti zgodnjih sort, ker le te nam dajo dovolj zgodaj plodove za trg, ko ta še ni prenasiten, poleg tega pa se izognemo napadu češnjeve muhe, ki je največji škodljivec, saj so srednje pozne češnje skoraj vedno poškodovane okuženosti. Zato se priporočajo: Zgodnja iz Marče, tako sledeče: «Manico cortos» (kratkorepne). Poznamo več kratkorepnic kot: «Manico corto tenero», «Manico corto vecchio», itd. Dalje so zlasti dobre hrustavke, ki prenesejo daljši prevoz, so pa nekoliko kasnejše. Priporočajo se tarčentska, češnje, ki zorijo po prvem juniju, pa so neprimerno bolj, ker so povečini že vse črvene. Vazna je sorta češnje «vignola», ki močno konkurrira marsikateri prej našeti sorti.

Prav dobro bi lahko prodali mandoljine. Od tega sadnega plemena bi prišel v poštev mandelj s tenko lupino, ki je zelo pogrešan na tržišču. Pa pomislimo še malo na breske in marelice. Tu se držimo istega načela kot pri češnjah. Sadimo drevesca, ki bodo dala zgodaj plodove, kar se nam najbolj izplača. Prvi plodovi so najdražje plačani. Priporočali bi Majalni cvet, Amuden, Eearly, Elberta in Triumph. Od marelic pa bi prišla v poštev Aleksandrija-ha.

Hruske in jablane uspevajo po naših krajih, vedeti pa moramo, da le kvaliteten plod najde kupca. Na le Krasu, kjer je črni trn bolj odporen, bomo čim na tega. Priporočajo se sorte, ki odbojvarjajo okusu domačega potrošnika in to so: Hardjeva maslenka, poljanovka, Pezka krosana, Postroževka in Kleržo maslenka.

Ustavimo se še pri lupinastem sadju, to je pri orehu. Oreh uspeva povsod, za zemljo ni izbirčen, lahko nam služi za alejo ob cesti, ali pa nam nudi prijetno senco na dvorišču. Poleg vseh teh pozitivnih lastnosti pa vsi prav dobro poznamo vrednost orehovega lesa. Sadili bomo tako lupinasti Sorentinski oreh.

Lahko bi govorili še o markikaterem sadnem drevju, na primer o kostanju, ki ga nam ni treba cepiti, ampak moramo saditi zlasti sorte. Kostanj je zlasti priporočljiv za kraske terene, ker je skromen, vsako jesen pa nam nudi polna naročja sladkih plodov.

Pozabiti tudi ne smemo naša smokve in kaki, celo z mandarinami so se začeli ukvarjati nekateri strokovnjaki ob severnem Jadranu. Kakšen uspeh, bomo lahko presenčili, ko bodo dozoreli prvi plodovi.

Preden pa začnemo saditi, moramo prerogati zemljo, kakor smo omenili že v začetku in seveda sadjar ni sadjar, če pozabi dodati potrebna gnojila. Ko dodajamo gnoj, ga pomešamo z zemljo, da ne pride v direktni stik s koreninami. Na ta način jih ovarujemo pred gnitjem. Takoj dodamo tudi kalij in fosfora gnojila. V začetku vegetacije pa potrosimo še dušik.

Preden drevesce posadimo, mu prikrajšamo stranske korenine za tretjino, nato pa pomočimo ves koreninski sistem v zmes jlovce, kravljice in vode kamor dodamo tudi razkužilno sredstvo, najraje sredstvo na bazi živega srebra. Tako pripravljeno drevesce damo v pripravljeno jamo, poleg postavimo koli, ki služi kasneje za oporo in zasujemo z zemljo. Tu pa moramo paziti. H koreninam mora priti vedno vrhna plast zemlje, to je rodovitna plast. Med koreninami ne sme ostati praznih prostorov. Drevesce pa mora biti v zemlji ravno, ne toliko globoko, da gleda koreninski vrat iz vrhnje plasti, ko smo popolnoma zasuli jamo. Priporočljivo je mlado drevesce tudi malo zaliti.

Ko je drevo posajeno, ga moramo negovati, kako ga negujemo, kako obrezujemo pa se bomo pogovorili drugič. Le to naj še omenim, da morajo biti drevesca sajena v pravih razdaljah, le sonce in svetloba ter dovolj velik, življenjski prostor korenin so porok za kvaliteten sad.

OBVESTILO KMETOVALCEM

Z namenom, da se čim bolj poveča površina posejana z večno in triletno deteljo ter siri raba tobrega semena, bo pokrajnsko kmetijsko nadzornišvo tudi letos putilo prispevek za nakup semena večne in triletno detelje odbranih vrst. Kmetovalci, ki nameravajo obnoviti ali povečati površino ametnih travnikov - deteljst in izboljšati kulturo, lahko naročijo seme večne in triletno detelje po znižani ceni od 28. t. m. pa do 16. februarja pri pokrajnskem kmetijskem nadzornišvu, Ulica Ghega, 6. (soba št. 4 - tel. 23927), med dopoldanskimi uradnimi urami.

Z namenom, da se pospešuje med rejci racionalno kmetovanje, bo tukajšnje kmetijsko nadzornišvo razdeljevalo, dokler bo še kak zaloga, nakazila za mesanico «SOLE» po znižani ceni. Za vsako glavo (največ za 4 glave na vsak hlev) je 50 kg. Ker je mesanica po 6.900 lir st. prispevek pa okoli 30 odst. to je 1.050 lir, bo moral kmetovalec plačati ob prevzemu nakazila 2.400 lir za 50 kg krmila.

Nakazila se dobijo na živorejskem uradu kmetijskega nadzornišva - Ulica C. Ghega, 6, med uradnimi urami (8.30 - 12.30).

BRIŠČIKI

Nismo se še zadosti razpisali o najnovejši igri, ki je dobila ime «Briščanska šola». Rodila se je v arhivih našega vladnega komisariata, vsaj tako sklepamo. Nehali bomo o njej pisati, ko se bo ta igra spremenila v resnično šolo ali ko bomo deležni iste pravice kot jo uživajo naši sodržavljanji.

Naš obč. svetovalec Hrovatin je na zadnji seji obč. sveta povedal, kako je potekala zadeva že od 15. novembra 1956. Obč. svet je to njegovo poročilo v obliki pisma v celoti odobrila in ga odposlala pristojnim oblastem. Če ne bo to pomagalo, bomo zadevo predložili drugam, ker imamo za to vse pravice. Naši otroci ne smejo biti manj vredni od otrok italijanske narodnosti. Enaki v dolžnostih, enaki v pravicah! Samo to zahtevamo.

BORŠT

Na dan sv. Antona, ko imamo pri nas svoj tradicionalni praznik, kakor v sosednih Rimljanjih na Jožefovo, nismo imeli sreče, ker je bilo slabo vreme in je pihala burja. Cerkvene obrede smo seveda imeli kot po navadi, toda govor iz sosednih vasi in iz mesta ni bilo. Zaradi tega so bili najbolj žalostni naši gostilničarji, ki so za to priliko dobro založili svoje shrambe in se temeljito pripravili za postrežbo gostom. V gostilnah so bili zvečer skoraj sami vaščani in malo gostov iz bližnjih vasi.

Naspevsko društvo «Slovenec» pa nam je skupno z dramsko skupino pripravilo zvečer v domači dvorani prijetno prireditev.

V nedeljo pa so se gostilničarji malo potolažili, ker je bilo lepo vreme in je prišlo mnogo gostov, tako iz vseh bližnjih vasi, kakor tudi iz mesta. Poleg stalnih izletnikov, ki vsako nedeljo ob lepem vremenu prihajajo v Glinščico in se več ali manj ustavijo tudi v naši vasi, so prišli mnogi z motorji, avtobusi, vlakom ali pa peš nalaš za to priliko.

Ponovili smo torej praznik, kakor se spodobi, da so bili vsi zadovoljni. Gostilne so bile polne domačin in tujih gostov, ki so se dobro počutili ob naši pristni kapljici, zvečer pa so spet nastopili tudi pevci in dramska skupina, ki je ponovila burko v treh dejanjih elzgiubljani in spet najdeni moža. Priznati moramo, da je tudi članom dramske skupine šlo v nedeljo vse bolj gladko kot ob prvem nastopu. Prav lepo so igrali in nas zabavali s svojo burko, ki so jo naštevali pod vodstvom našega učitelja Stanka Skrinjarja. Priznanje pa gre tudi pevkam in pevci, ki so nam pod vodstvom domačega pevovodja Draga Petarosa lepo zapeli nekaj narodnih pesmi, ter godbi, ki je igrala med odmore.

V igri so nastopili: Boris Zobec, Zmaga Sedmak, Bruno Zahar, Bruna Boneta, Alma

PROSEK

Pred nekaj tedni smo imeli v naši vasi dve predavanji o kmetijstvu, ki jih je imel na pobudo Kmečke zveze ing. Pečenko. Na drugem predavanju je bil obisk večji kot na prvem, lahko pa bi prišlo poslušat zanimive in koristne stvari še več ljudi.

Nekateri pravijo, da bi predavanja obiskovalo tudi 50-80 domačinov, če bi bilo več zanimivih in poučnih predavanj zaporedoma, če bi namreč priredili pravi zimski tečaj. Stvar je namreč ta, da zanimiva predavanja so kakor češnje, ki vlečejo ena drugo in vabijo.

Morda bi se še to zimo dalo nekaj napraviti, če bi takoj začeli. Zdi se nam, da bi moralo predvsem Kmetijsko nadzornišvo poskrbeti za to. Poslati pa nam mora slovenske predavatelje, ker jih bolj razumemo in ker je to pač naša pravica. Poleg strokovnih predavanj o naprednem kmetijstvu pa bi nas zanimala tudi gospodarska vprašanja, ki so zdaj na dnevnem redu in se tičejo tudi nas, ne samo mesto. Dobro bi bilo tudi poskrbeti za tečaj, ki naj bi bil namenjen samo kmečki mladini. Na vseh straneh se trdi, da se mladina ne zanima več za kmetijstvo. A naj samo to ugotovljamo in ostanemo križem rok?

Pa tudi o raznih potrebah in vprašanjih, ki se tičejo naše vasi, bi bilo zelo koristno, da bi se včasih pogovorili.

SAMOTORICA

Sele po izletnikih izvemmo kako pomembno mesto ima v zgodovini naš Sv. Lenart. Zepred nekaj tisočletji je služil za bivaljske neznanemu in znanemu ljudstvu - Ilirum, ki so ga Rimljani pred okrog 2000 leti iztrebili. Ni bilo lahko, ki so zgradili in zavarovali takšen dom, kakor to še danes potrjuje venec ruševin.

Ime Sv. Lenart je ta grič dobil po nekem frankovskem plemiču, ki se je dal krstiti in je postal misijonar na ozemlju oglejskih patriarhov. Ta svetnik je bil prvotno zaščitnik siromakov, kasneje je postal patron časa in polja. Semkaj so prihajali na božjo pot zlasti v času, ko so obhajali tega svetnika (6. novembra). A stari Samotorčani so hoteli svojo cerkev v nižini. Zgradili so jo okrog leta 1500, leta 1800 je dobila cerkva ime po sv. Ulrichu, a danes ji pravimo cerkva sv. Urha.

Imamo pa še drugo zanimivost, ki je nedvomno služila za streho pračloveku; to je jama, kjer se je v prvi svetovni vojni skrivalo nad 400 vojakov. A tudi naseljene prvih Samotorčanov mora biti zanimiva, kar lahko sodimo po imenu naše vasi. Če drži, da je bila to skupina ljudi, ki se je bila odločila za samostojno (samostojno) življenje, ločeno od ostalih, takrat redkih naselbin, pomeni, da so bili zelo življenjski in za takratno zelo težko borbo za obstoj tudi sposobni. Ta vrtila je pri nas še živa, a tudi zelo koristna, zlasti danes. Zeleti je, da bi ta in ostale vrline (ljubezen do zemlje, iznajdljivost, samopodoba i.e.) naših prednikov v polni meri prešle tudi na našo mladino.

KEMIČNA ANALIZA ZEMLJE

Ponekod vidimo kmete obnavljati vinograde in v ta namen zemljo rigolajo ali pa na njej pašnajo. Važno je to opravilo in mogoče bolj važno, kot si to mislimo. Saj gre vendar za 40 in večletno življenjsko dobro nasada in bi se vsaka napaka znala kasneje maščevati.

Kako lahko pogrešimo? Naša zemlja je precej različna. Imamo težko, lahko in rahlo, lapornato in druge vrste zemljo. Vsaka vrsta zemlje ima svoje razmerje med rudninami in organskimi (travninskimi in živalskimi) delci. Različnost zemlje moramo upoštevati pri obdelavi, nju, gnojenju in setvi. Tako zahteva vsaka vrsta zemlje svojo ameriško podlago; za težko in bolj vlažno zemljo vzamemo eno, za lahko in suho drugo, za lapornato spet drugo itd.

A kdo natančno pozna svojo zemljo? Zato jo je treba preiskati s posebnimi pripravami, čemur rečemo kemijska

analiza. Edino tako natančno izvemmo kaj zemlja vsebuje, katere hrane ima pre malo, katere ji morebiti popolnoma manjka. Ali ni to potrebno dognati? Potrebno, in še kaj! Tako je potrebno in važno, da bi s tem odpadla jodifikovanja, da trte kljub najboljšemu trnemu materialu in skrbno izvršeni saditvi večkrat ne uspevajo. Če bi bili zemljo pred saditvijo kemijsko preiskali, ji nato izbrali primerno ameriško podlago, n. pr. če ob pašnjanju po napajali s pitjem. Zanimajmo si, da mora biti hrana v zemlji zastopana, pravilnem razmerju. Če je le ene od hranin (fosfora, kalija, kalij dušik, apno) premalo, se rastlina - v našem primeru trta - ne bo dovolj razvijala, ker je pač tako, da se ravna po hrani, ki je v zemlji v razmeroma najmanjši količini. Z rastlino je nekam tako kot z vodo v skafu z različnimi dogami - voda stoji le do najnižje do

ge, pa naj so ostale le še tako visoke. Preden torej zasadite nove trte, dajte zemljo v kemijsko analizo. To vam izvrši kmetijsko nadzornišvo.

Glede pašnjanja pa naj omenimo naslednje: v težki, vlažni zemlji pašnajo plitkeje, v pešeni in kamniti globlje. Zemljo obrnemo tako, da pride gornja plast zemlje v globino 25-60 cm. To je zelo važno zato, ker so v tej plasti hranilne snovi in bakterije, ki se v tej globini razvijajo mlade korenine. Niše ležajo plast za plast pride na vrh. Najnižjo plast zemlje v globini 50-60 cm ne obračamo, marveč jo samo zrahljamo, da korenine bolje prodirajo v najnižje plasti. Priporočajo se pognojiti v globini 25-60 cm s Tomasovo žilindro, ker je fosforna kislina velike važnosti za bujno rast korenin, in izboljšuje fizikalne lastnosti zemlje. Fosforna kislina se počasi izpira v spodnje sloje, kamor tudi segajo korenine trte (do 2 m globoko). Zemlji, ki vsebuje zelo malo apna, damo ob pašnjanju tudi večjo količino apna.

Če je bil prej tukaj vinograd, odstranimo stare trse in pustimo zemljo vsaj 2 leti obsejano z metulnicami (detelja, grašica, grah i.e.) šele nato jo pašnajo.

Važno je zasaditev trsov glede na razdaljo. V tem ni lahko svetovati, ker se razdalja ravna po vzgojni višini trsov, po sorti, legi zemljišča i.e. Vendar pa se za večji donos, lažjo in cenejšo obdelavo v splošnem priporoča čim večja razdalja trsov v vrstah (za plante, od 1,10 do 1,20 za latnik več), vrsto razdaljo pa vsaj toliko, da moremo vmes z uprta živino ali s strojem.

Pašnjanje (rigoljanje) je draga reč. Zaradi tega in ker gre za dolgotrajno (40-50 letno) življenjsko dobro nasada, od katerega zahtevamo vsako leto dosti in dobro, je razumljivo, da je treba zemljo za to temeljito pripraviti.

Zavozili smo v zaliv Pojoh galebov. Naša ladja se je ustavila. Stari Viking je prijel Hjalmarja in Helmuta za roko in so šli na suho. «Očka!», je rekel Hjalmar. «Jaz sem videl suho copato na dnu morja in sem srečen!», «Res?», «Da, prav res. Srečen sem, da imam tako zlatega očka!», Stari Viking je objel okoli ramena oba fantiča: «In tudi jaz sem srečen, da sem oče teh dveh morskih razbojnikov!».

In jaz. Jaz je nisem videl, toda bil sem le poleg ljudi ki so jo videli in tudi jaz sem bil tisti hip srečen, kajti vendar enkrat v življenju sem bil poleg ljudi, ki so si priznali, da so srečni.

TRST, UL. MORENI 7 POŽAR ARTEMIO

Telefon št. 28373

TOVORNI PREVOZI

v vse kraje, tudi v inozemstvo

IMPEXPORT

UVAZA: Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material

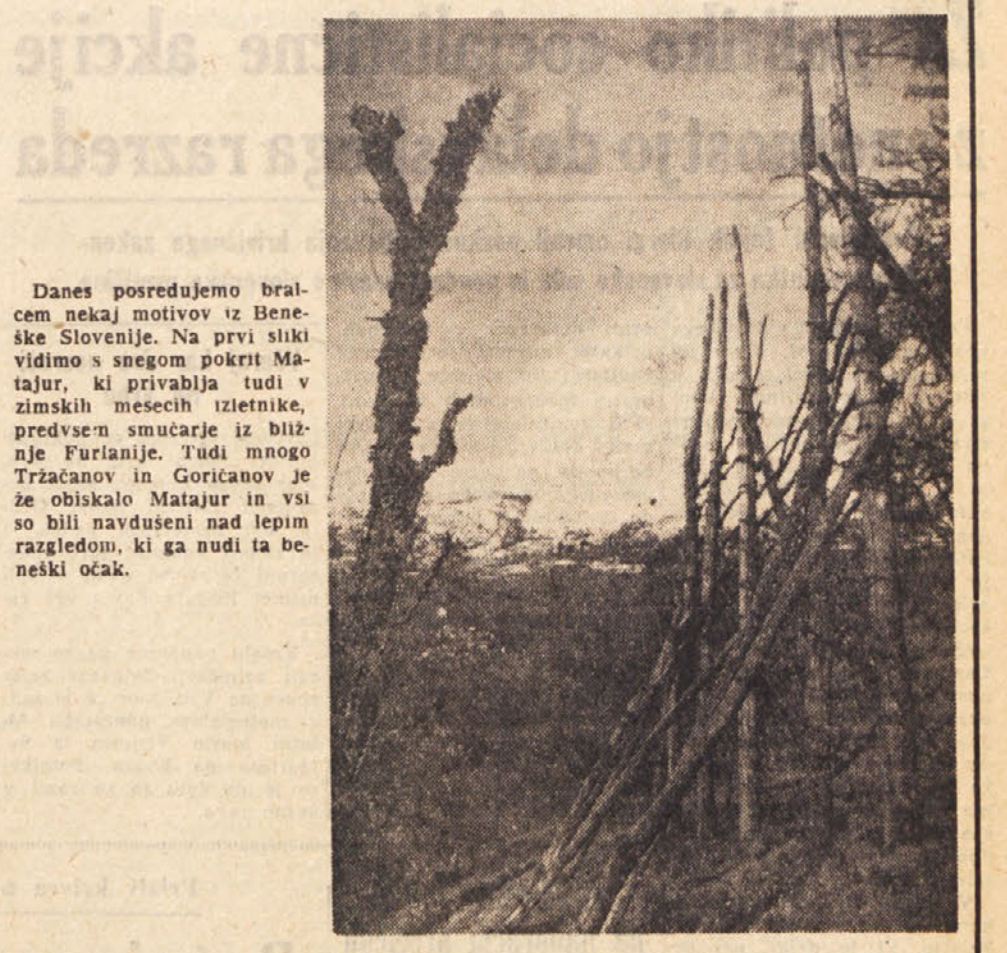
IZVAZA: tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje

SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSNE KOMPENZACIJE

TRST, UL. C. BATTISTI, STEV. 23 - I. NADST. Telefon 44-208 - Teleg: IMPEXPORT - TRIESTE

„Oglasov ne plačuje trgovec, ki oglase naroča in tudi ne kupec, ki pri tem trgovcu kupuje. V resnici plača oglase konkurent, ki sam ne oglašja.“

Herbert Casson



Danes posredujemo bralcem nekaj motivov iz Beneške Slovenije. Na prvi sliki vidimo s snegom pokrit Matajur, ki privablja tudi v zimskih mesecih izletnike, predvsem smučarje iz bližnje Furlanije. Tudi mnogo Tržčanov in Goricanov je že obiskalo Matajur in vsi so bili navdušeni nad lepim razgledom, ki ga nudi ta beneški očiak.



Motiv iz Landarja, vasice, ki je zaslovela zaradi bližnje podzemeljske jame. Kot povsod v Beneški Sloveniji, tako so tudi v Landarju hiše stisnjene ena ob drugo, na vsakem dvorišču pa je videti kos, ki je simbol dela in truda beneških Slovencev.



Znamenje na eni izmed hiš v Trčmunu, rojstni vasi pesnika Beneške Slovenije Ivana Trinka. Na znamenju, ki jih je v vasi še nekaj, se razločno vidi dvojezični napis, najprej v slovenscini nato v italijanscini. Ljudje v Trčmunu so med najbolj zavednimi, kar je nedvomno zasuga pokojnega Ivana Trinka.



Značilno ognjišče v eni izmed trčmunskih hiš. Stedilnikov skorajda ne pozna, saj običajno uporabljajo le kotel, v katerem se kuha krompir, bolj redkoma polenta.

Foto Mario Magajna

Goriško-beneški dnevnik

Športni dnevnik

Sesti pokrajinski kongres PSI v Ronkah

Za politiko socialistične akcije z enotnostjo delavskega razreda

Pokrajinski tajnik Giorgi omenil poskus vsiljevanja krivičnega zakonskega osnutka za slovenske šole in poudaril pravice slovenske manjšine

Ob prisotnosti videmskega poslance PSI prof. Marangoni, ki je prišel sinovi v Ronkah 6. pokrajinski kongres italijanske socialistične stranke pod geslom »za enotno politiko socialistične akcije z enotnostjo delavskega razreda«. Po uvodnem pozdravu predstavnika socialistov, ki je dejal, da je kljub svojim letom pripravljen, da bo dočakal vladno socialistov, je pozdravil prisotne pokrajinske tajnike PSDI Candussi, ki je dejal, da javnost z zanimanjem sledi pripravam na vsedržavni kongres PSI. Dejal je, naj pride do enotne politične stranke na razredni podlagi. Na to tako stranka bo lahko prispela k napredku in k pridobitvi demokratičnih svobod v državi.

V imenu KPI je pozdravil kongres pokrajinski tajnik Poletto, ki je dejal, naj se imajo pred očmi predvsem vsakodnevna vprašanja, ki naj se rešujejo s sodelovanjem in v ožja družba.

Sledilo je politično poročilo tajnika Giovannija Giorgija. Rekel je, da je stranka napredovala od zadnjega kongresa v Gradski in da bi bili uspehi še večji, če bi imela boljšo organizacijo. Med najbolj važnimi vprašanji, ki zanimajo prebivalstvo naše pokrajine in ki jih je stranka temeljito proučila, so prava, rotacija, rotacijski sklad in delna avtomatizacija. Glede prave cone zahteva stranka razširitev in demokratizacijo upravnega odbora. Način, s katerim se je doslej upravljala prava, konja, ni služil drugemu kot nekaterim velikim trgovcem in spekulantom. Nekateri skupine spekulantov so se celo naselile v Gorici, da so dobile pravico do nakazil kontingentnega blaga, prave cone, medtem ko se ni skušala okrepiti goriška industrija, ki bi zaposlila številne brezposelne delavce.

Giorgi se je v svojem govoru dotaknil tudi slovenske manjšine. Rekel je, da se bo morala stranka boriti za pravično uzakonitev slovenskega šolstva. Nasprotoval je ustanovitvi slovenskih vzporednih tečajev na italijanskih šolah ter zahteval dejansko in pravno avtonomijo slovenskega šolstva.

»Socialistični parlamentarizem,« je rekel, »se bode moral boriti, da bode tudi v goriški pokrajini kot je predvideno za Trst slovenske šole dejansko in pravno avtonomne.«

Obsojil je diskriminacije

Števerjanski fantje na nabornem pregledu

Med ostalimi naborniki goriške občine in ostalih bližnjih občin smo včeraj v mestu zapazili tudi vesele števerjanske mladenčice, ki so prišle na nabor v Gorico. Naborniki so prišli v večji družbi domačih fantov, kakor je že vsakoletna navada, in ob spremljavi harmonike v mestu veselo zapeli in zaigrali.

Volitve notranje komisije občinskih delavcev

Te dni volijo občinski delavci v Gorici notranjo komisijo, ki bo sestavljena iz petih članov. Dva predstavnika bo izvolil ekonomat, dva častni delavci, enega pa vrtnarji. Nova komisija bo naslednja prejšnjo, kateri je že potekla enoletna upravna doba.

Padec po stopnicah

Ob 18.30 je rešili avto Zelenega križa peljal v bolnišnico 44-letno Viktorijo Princič iz Podgore UL. Campobasso 26. Zenska je padla po stopnicah in si pri tem poškodovala desno koleno.

SEJA ODBORA ZA ZIMSKO POMOČ

Deset milijonov lir za brezposelne delavce

Pred dnevi se je sestala posvetovalna komisija za zimsko pomoč pod predsedstvom prefekta dr. de Zerbija. Dosele so zbrali 3.845.000 lir. Prikažejo se prispevek podgorske predilnice, livarne SA-FOG, kemične tovarne SOLVAY, izvrševalce svobodnih poklicev in kmetovalcev.

Pregledali so prošnje posameznih občin za plačilo delovne sile pri posameznih delih in sklenili plačati doberdoški obdobi 60.000 lir za popravilo cest, ki pelje k ozračni postaji, goriški občini 1.584.000 lir za gradnjo dveh hiš na območjih blok druge kategorije in nekaj nad en milijon lir za kritje jarkov v UL. Don Bosco; Gradski pa bodo izplačali 250.000 lir za gradnjo ograje ob cesti med Gradsko in Zagragem.

Za pomoč brezposelnim pa so sklenili med drugim izplačati sledeče vsote: Dobrodoški obdobi 60.000 lir, Gorica 2 milijona 900.000 lir, Trst 2 milijona 200.000 lir, Steverjan 55 tisoč, Sovodnje 200.000 lir. Pokrajina bo izplačala običnim podpornim ustanovam (ECA) skupno 10.590.000 lir.

Obvestilo kluba «Simon Gregorčič»

Akademsko - srednješolski klub «Simon Gregorčič» v Gorici praznuje danes ob 9. uri zjutraj na sedežu UL Ascoli I-I. društveno tekmovanje v namiznem tenisu. Vabljeni vsi akademiki in srednješolci, ki so večkrat naznanili, da se bodo udeležili tekmovanja. Akademske - srednješolske klube «Simon Gregorčič» v Gorici bo v najkrajšem času priredil ekipno namiznoteniško tekmovanje za prehodni Bogatajev pokal. Vse namiznoteniške ekipe s Tržaškega in Goriškega so vabljene, da se tega tekmovanja udeležijo. Prijave pošljite na naslov: ASK «Simon Gregorčič» UL Ascoli I-I, Gorica.

DOBRICA ČOSIČ

daleč je sonce

53.

«Prebrediti bomo, kaj drugega!»
«Najaz - nikakor!» so razburjeno vzkliknili partizani, ki so čutili, v kakšnem kritičnem trenutku so. Vsi, oni in Pavle, so čutili, da je v tem hipu popolnoma izginila razlika med štabom in borci, da so sedaj vsi člani štaba.

«Se znanamec, se bode spominjal in pripovedoval, kako je naša četa prebrala zamrznjeno Moravo!» je ušlo Pavletu. «Samo naj najprej Moravci naglo preidejo breg. Moramo kaj najti.»

Kakšnih deset ljudi se je odločilo in stopilo po vrbovju, ob stari strugi in razjedah, po sipinah in k milinom iskat čolne; upali so, da kmetje kljub nemškemu ukazu niso vsega potopili, ker je v njihovi krvi, da se izmaknejo vsaki odločbi ob lastni, pa čeprav bi jim šlo za glavo.

Po čolnih jih je dohitela v brezuspešnem iskanju po bregu, pri čemer je nazadnje sodelovala vsa četa. Mraz je čedalje močnejše pritiskal, kosava se je vedno bolj besno in sunkovito zalevala. Na Moravi je postajala ledena kaša vedno bolj gosta in se trla med seboj. Pavle se je vznemiril. Čemu se je zanašal na Jovana? Zakaj neki danes ni česa ukrenil, da bi zagotovil prehod. Sedel je v sneg in razmišljal, kaj naj stori. Onstran reke se je v vasi čulo zateglo vresčanje harmonike in pesem, ki so jo pogosto pretrgali revolverski streli.

«Oni! Dobro je,« je glasno dejal. «Ne slutijo, da smo blizu.» Bil je trden samo v tem, da je treba hiteti. Zbral je četo in jo pozval, da gre za njim. Pavle in Stanko s svojima po-

Cerani in Visintinova se že kretata po mestu

Odkar sta Cerani in Visintinova pred dnevi zapustila bolnišnico Sv. Justa se je njuno zdravstveno stanje že toliko zboljšalo, da se lahko že kretata po mestu. Zoročenca so namreč že videli v mestu z avtomobilom, ki je postal prav tako famozen kakor udeležena v znanem dogodku v Ul. Cappellaris. Njuno kretanje po mestu se ne spada v okvir normalnega življenja, ampak sta se vedno pod zdravniškim nadzorom in se vozita v bolnišnico na pregled. Čeprav ima Cerani v prsih štiri izstrelke, se njegovo zdravstveno stanje nenehno zboljšuje.

Po pregledu v bolnišnici sta zoročenca odšla na kvesturo, kjer so ju zaslišali. Od tam sta se vrnila vsak na svoj dom. Policija še vedno zadevo preiskuje, da dožene resnico.

DEZURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Venuti UL. Rabatta 18. tel. 21.24. do 12. ure je odprta lekarna Kuerner. Korzo Italia 4. tel. 25-76.

Priziv krivca prometne nesreče

Potrjena obsodba tržiškega pretorja

Tudi v petek ni manjkalo prometnih nesreč, ki se je zgodila v bližini Ronkega letaška. Bolič se je vračal peš proti domu; hodil je na levi strani ceste s kolesom v desni roki. Za njim sta tik pred letališčem privozi la mikromotorju Zorba in njegov prijatelj Cocollet. Se preden sta pred seboj ugledala kolesarja, jima je napravil privozi la neznani avtomobilist, ki je imel tako močne luči, da je Zorbo ni videl in se je zavedel kod vodi šele nekaj metrov pred kolesarjem. Bolič naj bi nenadoma zavil proti sredini ceste in s tem povzročil, to po mnenju obtoženega Zorbe, neizogibno trčenje. Pri tem so vsi trije padli na tla, najhujše poškodbe je prejel Zorba.

Tožilec Bolič pa je tudi na prizivnem procesu trdil, da je nesrečo zakrivil Zorba, ker se ni držal cestnih pravil in je zavozil vav, čeprav je bil s kolesom čisto na levi strani ceste.

Prizivno sodišče je po kratki razpravi potrdilo obsodbo tržiškega pretorja in poleg tega kaznovalo Zorbo še na povračilo sodnih stroškov in izplačilo 20.000 lir zastopniku civilne stranke.

Pred sodniki je morala tudi 23-letna istrska begunka Natalia Prodan, ki sedaj prebiva v bližini Modene. Njo so finančni stražniki zasuli 18. novembra 1955, leta na vlaku, ki je pripeljal iz Trsta na tržiško postajo. Kot običajno so pregledali vse vagonne in spralevali potnike, če imajo morda pri sebi več toba, kar je dovoljeno. Ko so prišli do Prodanove, je ta izjavila, da nima ničesar v torbici, ki je ležala poleg nje. Toda bogve kakaj se je enemu izmed službovajočih finančnih stražnikov zdelo mlada potnica sumljiva. Pogledal ji je v torbico in v njej našel 4 zavojčke »Moraves« in 3 zavojčke »Alfa«.

Sodniki so Prodanovo spoznali za krivo in jo v petek obsodili na pogojno kazen 13 tisoč 599 lir globe. Če se v petih letih obsojenka ne bo prekršila zoper zakon ji bo naložena kazen oproščena.

S kolesom v tovarnik

Sinoči ob 18. uri so poklicali v Standrež avto Zeleneega križa, ker se je tam ponesrečil 40-letni Ivan Bergamas s Peči. Bergamas se je zalezel s kolesom v tovarnik, ki je imel ugasle luči. Pri tem je dobil notranje poškodbe.

Najina mala tajnost

(Nadaljevanje s 3. strani)

plamen sikne v nebo, pok, ki pride za plamenom, je močan kot grom.

— Vedno o vojni, — pravi Bojana s karajočim privzokom.

— Vojna me je zastrupila. V žilah našim smodnika in zablaz pogorila. V obeh požare in smrt.

— Ne govori o tem, — pravi Bojana. — Tu sem jaz, ne top.

Njen glas zvokno odmeva pod zvezdami, ki se borijo za oblaki. Roke ovijem okoli njegove pasu in z grenkobo mislim na to, kako se midva ne bova mogla nikoli razumeti. Midva se bova ljubila, se že ljubiva, v to sem prepričan, toda nikoli se ne bova mogla povsem razumeti. Med nama bo vedno zija nepremostljiv prepad vojne. Stalno se bodo rojevala vprašanja brez odgovora. To, kar je meni dajalo krila, se bo njej, morda, zdelo smešno. Toda, kaj se da tu storiti, pravim. Preteklosti ne moremo izbrisati. Preteklosti je dejansko znak, da živimo, da smo. Brez spominov bi ne bilo življenja. Bojana je lepa, to je glavno. Toda ne zdi se bolj neumna od mene, pravim.

— Bojana je lepa, to je glavno — pravim glasno.

— Jaz? lepa?

— Najlepša ženska, ki sem jo kdaj koli videl.

Ona se sladko nasmehne. Izvije se iz mojega objema, se me otrese in začne bežati preko košenice, na kateri se očrtava motna krošnja stare jablane. Beži in me kliče. Kriči mi, naj jo ujamem, če morem. Izvija me. Hitim skozi temo. Hitim, hitim. Bojana beži in se ne da ujeti. Hitim skozi temo, toda Bojana je nedosegljiva.

MLADEN OLJACAN

IZKLJUČNO PRI «CASA DEL CICLO»

kolesa znamke JULIA z jamčene



TRST
UL. Valdirivo 21
Tel. 35-860

V za hišo

BRISACE - RJUHE
BLAZINE
SKOTSKA VOLNA
SUKANEC
IGLE i.t.d.

V za šport-ribiča, morsko ribarjenje

AVTOMA: SKI APARATI
PODVODNE PUSKE
RIBARŠKE PALICE
MUHARICE
UMETNE VABE
TRNKI i.t.d.

Na drobno in debelo po konkurenčnih cenah

Lastnik: G. DELLA SCHIAVA — TRST, UL. Geppa 2 — Tel. 23-489

«Ferencvaros» v J. Ameriko

BUDIMPEŠTA, 26. — Radio Budimpešta je sporočil, da je dobil «Ferencvaros» povabilo za gostovanje v Južni Ameriki, kjer se bo pomeril z Racingom iz Buenos Airesa, z Independientejem, S. Lorenzom, Boca Juniorsom in River Platejem. Madžarska zveza je «Ferencvaros» gostovanje že dovolila pod pogojem, da se vrne v domovino do 17. marca, ko se bo začelo državno prvenstvo.

TENIS V AVSTRALIJU

Hoad premagal

MELBOURNE, 26. — Na teniskem prvenstvu Avstralije je danes poskrbel za veliko presenečenje Fraser, ki je v polfinalu premagal favorita prvenstva in člana ekipe za Davison pokal Hoad. V drugem polfinalnem srečanju je Cooper odpravi Andersona.

Rezultati: Fraser - Hoad (oba Avstralija) 7:5, 3:6, 6:1, 6:4.

Cooper - Anderson (oba Avstralija) 6:4, 9:7, 6:4.

V finalu ženskih parov sta Amerikanci Fry in Gibson premagali dvojico iz Novega Južnega Walesa Hawron - Mulle s 6:2, 6:1.

BOKS

Rollo ostal prvak

VARESE, 26. — Državni prvak petelinje kategorije Rollo je ohranil prvenstvo z zmago nad Dugliem po prekinitvi dvoboja v 12. rundi. Pred tem dvobojem je Italijan Pinto premagal v welter kategoriji Francoza Prahma.

LAHKA ATLETIKA V ZDA

Tabori šele tretji

FILADELFIJA, 26. — Madžarski olimpijec Laszlo Tabori, ki se po končani olimpijadi ni več vrnil v domovino, je bil včeraj v Filadelfiji v teku na 1 miljo šele tretji. Zmagal je George King iz Bostona s časom 4'10"1 pred Colemanom iz Chicaga, ki je dosegel čas 4'10". To je že drugi poraz Taborija v Ameriki.

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 27. t. m. ob 18. uri barvni film:

«Beda in plemenitost»

TOTO

Jutri, ponedeljek ob 18. uri MGM film:

«IGRALKA»

Automobilizem v Buenos Airesu

V odsotnosti Fangia včeraj najhitrejši Moss

BUENOS AIRES, 26. — Danes so se v Buenos Airesu zaključile uradne poskusne vožnje za jutrišnje zadnje dirke v Argentini. V odsotnosti Fangia, ki danes ni vozil, je bil najhitrejši Anglež Stirling Moss z avtom Maserati, ki je s časom 2'17"7 dosegel povprečno hitrost 123,056 km na uro. Vrstni red ostalih: Castellotti (Ferrari) 2.18, Behra (Maserati) 2.18, Gonzales (Ferrari) 2.20, Musso (Ferrari) 2.21, De Tomaso (Maserati) 2.27, Gregory (Ferrari) 2.32, Perdica (Ferrari) 2.32, Sticconi (Ferrari) 2.34, Iglesias (Ferrari) 2.46.

WELLINGTON, 26. — Peter Wellington je danes z avtom Ferrari že tretjič zaporedoma zmagal na vsakoletni tradicionalni dirki za pokal «Lady Wigram». 241,400 km dolga proga je prevozil v času 1:50'08" s povprečno hitrostjo 117,480 km na uro. Drugi je bil Avstralec Braham z avtom Cooper IT, tretji pa Novozelanec Roycroft s Ferrari.

KOLESTARSTVO

Estmages-Morettni vodita v Clevelandu

CLEVELAND, 26. — Italijansko-španska dvojica Morettni - Estmages, ki je se prej njo noč bila sedma, se je povzpela na prvo mesto po četrtem dnevu sestredne dirke v Clevelandu. Tekmuje še 10 moštvo od dvanajstih, ki so startala. Odstopila sta Kanadčan Estenuato in njegov partner Amerikanec Stalburg. Vrstni red po četrtem dnevu:

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 27. t. m. ob 16. uri

METRO barvni film:

«Protispionáža»

Igrajo: Clark Gable, Lana Turner, V. Mature

Kino na Bencinah

predvaja danes 27. t. m. z začetkom ob 15. uri film Warner Bros. cinemascope Warnercolor:

«Ljubimci petih morij»



Igrajo: JOHN WAYNE — LANA TURNER in drugi znani igralci

V ponedeljek 28. t. m. ob 18. uri ponovitev istega filma

močnikoma so šli spredaj. Tekli so. Na tem delu toka je Morava delala velike ovinkve in se izlivala v rokave. To jim je jemalo čas in jih utrujalo. V nekem zalivcu so našli na jato divjih gos, ki so tu prenočevale. Ko so jih začutili, so ptice zagalele in zletele. Po skoraj dveh urah tekanja je Pavle s patroljo našel na brodersko kolibo. Previdno so se ji približali. Bila je prazna.

«Poglej, kaj ni tisto brod?» je Pavle veselo vzkliknil. Prišli so bliže: v zamrznjeni plitvini je ležal brod, do polovice poln zamrznjene vode. Imel je tudi usmerjevalko, pritrjeno na žično vrvi, ki je držala preko reke.

«Kaj naj storimo z vodo? Brod je prav gotovo tudi razbit.» je rekel Stanko.

«Ne bo težko, poglavito je, da je tu. Sporoči Vuku, naj pohti,« je dejal Pavle in poskusil priti do broda, toda led se je udrl in je do kolen zdrsel v vodo ter se vrnil.

Medtem je dospel tudi Vuk s četo. Partizani so od veselja zahrumeli.

Pavle jih je opomnil, naj bodo mirni, in zaskrbljeno omenil Vuku:

«Poln je vode! Kaj bomo napravili?»

«Stopil bom s petimi ljudmi v vas in pripeljal kmet z vedri. Drugače ni mogoče,« je odgovoril Vuk.

Pavle se je strinjal in Vuk je z nekaj možmi stekel čez polje. Razpostavili so straže; Pavle, ki je imel premočne noge, se je začel naglo sprehatjati po progu. Kljub vsem težavam v zvezi z brodom, je verjel, da bodo prišli čez, samo če ne bo ledena kaša tako gosta, da brod ne bo mogel skozi. S strahom je gledal na reko in pogosto stopil k njej. Po praskanju in šustrenju ledene navlake se mu je zdelo, da postaja vsak hip bolj gosta. Čutil je, da gre za minute.

«Poglejte, če je kaj kakšen drog,« se je spomnil. Po daljšem preiskovanju obrežja so mu odgovorili, da ga ni.

«Uh, vraga! Poglejte bolje, brodniki navadno skrivajo drogeve.»

«Ni ga,« so mu spet odgovorili.

«Trije naglo v vrbovje! Posekajte dva mlada topola. Samo

«Vroča, vroča, te bom že potem vprašal.»

Lomljenje leda se je čulo daleč, ker je kosava razmašala hrup po praznem polju. Pavle se je bal in je opominjal, naj tiše delata. Ker ga ni streljo, da bi čakal, se mu je zdelo, da gre vse to zelo počasi, pa je še sam skočil v vodo in drobnil led. Ko so razbili led okrog broda, so stopili vanj, ga razbili še v njem in poklicali nekaj ljudi, da bi s posodo izmetali vodo. V vodo so spustili Vuk, Djurdje in Bojana s se nekatereimi, stopili v brod in jo začeli naglo črpati. Pavle se je jezil, ker je Bojana zabredla v vodo; kmet se ji je čudil in jo prosil, naj gre ven, toda ona je trdovratno z vedrom metala vodo iz broda, ne da bi se zmenila zanje.

Brod se je počasi praznil. Zamenjali so jih drugi. Pavle, ki je čutil, kako se blizu jutro, je nestrpno priganjal.

«Zdi se mi, da je razbit... izvleči ga je treba na sipino,« je dejal kmet.

Zabredli so v vodo do pasu.

«Nikdar nisem imel rad plaže...» se je Djurdje poskušil prsileno posaliti.

Dno broda je škrtalo po progu; le neopazno se je pomikal dalje. Končno je nasledel; nič več ga niso mogli premakniti. «Pridite sem, ga bomo spodnesli!» je kmet prevzemal vodstvo.

Niso ga mogli niti premakniti.

«Se deset ljudi je treba!» se je oglašal kmet.

Pritekli so partizani s sipine, se zgneli drug ob drugem, napeli vse sile in ga dvignili. Voda se je prelija čez krmo. Ko so ga spustili, je bil prazen.

«No, zdaj pa je treba izvohati, kje je navrtan,« je zaskrbljeno dejal kmet in stopil na brod. «Ima kdo svetilko?»

Vuk mu je dal žepno svetliko in kmet si je prišel ogledovati dno broda. Dolgo je stikal in preklinjal, da jo je našel.

«Si čim naj zamislimo?»

«Bi šlo s čunjko?»

«Bi, samo velika bi morala biti!»

«Odrežali bomo od kakšnega plašca.»

(Nadaljevanje sledi)